

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuu abonamentului:	Pretiuu insertiunilor:	Correspondintiele se se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutulu pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl. — cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ ¹ / ₂ anu . . . 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu . . . 7 „ — „		
„ „ „ „ ¹ / ₂ „ 3 „ 50 „		

Nr. 860. Pres.

Convocarea sinodului eparchialu.

Avenu in vedere dispusetiunile statutului organicu, — §§-ii 89. 90. si 93., — prin acést'a convocamu **sinodulu eparchialu** alu diecesei Aradului, pentru sesiunea anului curinte, la catedral'a nóstra din Aradu, **pe Duminec'a Tomei, adeca pe** ²³/₅ ^{Aprile}/_{Maiu} a. c. la ór'a 9. demineti'a.

Aradu, ²/₁₄ Aprilie 1878.

Ioanu Metianu,
Episcopu.

Nr. 591. Plen.

Cerculariu

catra toti protopresbiterii in districtulu Consistoriului din Aradu.

Scól'a superióra confessionala, ce romanii ortodossi din 14 comune au intemeiat'o in loculu centralu la Bozovicu (tractulu Almajului) — din mai multe cercustantie nefavorabile ajunse la acea stare trista, in câtu astadi esistinti'a ei este amenintiata.

In acésta stare, comitetulu scolaru de acolo, ni s'au adresatu nóua si cere ajutoriu.

Sunt ortodossi si romani, cari ceru ajutoriu de la ortodossi si romani. Ei au lipse, si in lipse este privilegiulu ca se li dovedimu si cu fapte sentiemintele ce li pastramu: sentiementulu de amóre coreligiunara si celu din legatur'a conationala, cari amenódoue ne aviséza la reciprocitatea cea de a pururia.

Pre aceste motive subscrisulu Consistoriu emite cerculariulu presinte catra toti parintii protopresbiteri, ca facendu-lu cunoscutu prin singuratecile parochii submanuate pe calea concernintiloru preoti se dispuna ca in dóue séu trei serbatori — precum vor aflá cu cale — se se póрте prin ss. biserici câte unu tassu pentru scól'a amintita, se indemne la

colectári si se primésca colecte si afora de sant'a biserica in modulu ce-lu vor gasi de cuviintia si consultu.

Colectele se se trimita aici cu numele contributoriloru, respective cu anumirea parochiei din alu careia tassu au incursu, celu multu pana la finea lui Maiu a. c., candu apoi se va face socóta in publicu.

Aradu, din siedinti'a plenaria a Consistoriului rom. ort. 20. martiu 1878.

Ioanu Metianu, m. p.
Episcopu.

Partea financiara in cestiunea scóleloru nóstre confessionali.

Un'a din greutatile cele mai mari, ce o intempina caus'a scóleloru nóstre in desvoltarea ei, este lips'a si seraci'a, ce se latiesce pre fiecare di in sinulu poporului nostru. Fiecare pasu, ce voimu a-lu face inainte in acésta cauza intempina aci paretele, de carele se impedece.

Standu lucrulu astfelu este neaperatu de lipsa, ea se ne aruncamu cu totii privirile asupra acestei impregiurári, pentru cà cu câtu o vomu neglege mai multu tîmpu, cu atátu caus'a devine mai complicata, si problem'a mai grea de resolutu.

Mai nainte de a intrá in meritulu cestiunei, de care ne amu propusu a vorbí, credemu a fi la locu a observá, cà astadi este la noi invetiamentulu obligatoriu. Fiecare pruncu este detoriu a umblá la scóla, si fie care cetatiénu este detoriu a contribuí la sustienerea scólei. Dela acésta contributiune nu se póрте subtrage nimenea sub nici unu cuventu. Prin urmare ori vomu avé scóle confessionali, ori nu vomu avé, unu lucru vomu trebuí se-lu avemu totdeun'a: detorinti'a de a contribuí pentru sustienerea scólei. Credemu inse, cà esperienti'a ne a demustratu din desultu pana acum, cà scólele cu caracteru confessionalu sunt pentru poporulu nostru o necesitate indispensabila intoema ca si pana de tóte dilele. In-

vetiamentul nostru confessionalu suferă cu deosebire din doue motive, si anume pre de o parte nu avem scóle de ajunsu in proportiune cu numerulu si recerintiele poporului, ér pre de alt'a scólele, cari le avem nu le putem dotá in totu loculu cu medilóce si puteri de ajunsu. Si intr'unu casu si in altulu caus'a reului provine din lips'a de isvóre de venitu pe seam'a scólei.

Ei bine, dar unde vomu cautá aceste isvóre? Poporulu este seracitu atátu de tare prin anii cei rei, ce s'au urmatu de cátuva timpu incóce si prin darile cele multe, ce trebue se le supóte, incátu s'ar paré, cá aici este cu neputintia a aflá remediulu doritu. Nu suferă nici cáta indoiéla, cá poporulu intre impregiurárele actuali in multe parti cade sub greutatea dariloru, ce-lu apésa. Cu tóte acestea, totu numai la poporu si prin poporu putemu cautá si aflá remediulu reului.

Daca privimu astadi la poporulu romanu din Ungari'a, elu pre langa tóte calamitatile, cáte a trebuitu se indure, ni se infacisíza ca si unu pamentu plinu de sucuri fructifere, dar nelucratu de ajunsu, si astfelu necapace de a aduce proprietariului fructe de calitatea si in cantitatea asteptata. Ne place a crede, cá daca astadi poporulu nostru ar fi mai in-grigitu de sórtea si viitoriulu seu, decátu cum este acum, si daca ar scí exploatá mai bine tesaurulu de talente, ce se afla depusu in senulu seu, si daca inteligenti'a s'ar interesá in mesura si mai mare de sórtea si viitoriulu comunu, atunci de siguru amu puté aflá destule medilóce ne'trebuintiate pana acum pentru promovarea invetiamentului confessionalu. Bani se pare, cá in acésta privintia ne asemenámu si noi cu statele in genere, cari de cáte ori este vorb'a de instructiune, totdeuna striga economía, candu vine inse lucrulu la arme, la resbele si altele, atunci inse de regula se afla milióne destule. Urmátorele impregiurári, credemu, cá voru ilustrá incátva cestiunea.

Invetiatorii nostri din multe pàrti se vaieta in gur'a mare, cá nu-si potu incasá salariile. In acelasi timpu inse audimu, cá in multe comune, ba chiar in acelea, din cari se audu vaiete se perdu o multime de parale pe paradi pe la serbatori mari si pre spese de calatoriá la deputatiunile, ce peregrinéza pre la usile consistorieloru, ca se informeze in cele mai multe casuri falsu pre cei de sus in privinti'a eutàrui amploiatu bisericescu din comuna neplacutu unui'a séu altui'a dintre fruntasii respectivei comune. Pe langa acést'a astadi nu sunt apoi nici decátu rare plangerile, ce vinu pre la consistorie, cá colo séu dincolo se perdu sume frumóse din banii bisericesci in urm'a manipulariunei defectuóse. Acésta impregiurare ne face a crede, cá daca s'ar administrá cu mai mare conscientiositate si devotamentu pucinii bani, ce i avem prin comunele nóstre, parochiali, ba daca ne amu deprinde, ca acesti bani publici se-ii intrebuintiámu numai in modu productivu, de siguru amu puté rumpe din ei cáte ceva spre a vení in ajutoriu scóleloru. Dar se mergemu mai departe.

Se aruncámu o privire preste comunele locuite de poporulu nostru. Aici vomu vedé, cá pamentulu, singurulu isvoru de productiune alu poporului din partile nóstre, se lucra preste totu dupa o sistema fórté primitiva, asia incátu numai impregiurári fórté bune climatice, seau o putere mare productiva a lui lu-potu face, ca se dea proprietariului fructe de ajunsu, ca se-si póta coperí multele sale trebuíntie. Multu pamentu, si inca de multe ori póte cá celu mai bunu, gradinile din giurulu casei si alte multe petece de pamentu remanu cu totulu neexploatate, si in locu se fie in stare se provéda pre proprietari cu totu feliulu de legume pentru totu anulu, le vedi acoperite de totu feliulu de burteni. Astfelu se perdu o multime de sucurse, cari daca s'ar exploatá, ar puté aduce mari folóse, numai din cauza, cá poporulu nu s'a deprinsu a duce o economía mai rationala, si nu-si afla ómenii, cari se-lu invetie a se folosí cátu mai bine si mai cu succesu de avereá sa propria. Poporulu nostru d. e. are lipsa preste anu de o multime de legumi, care le cumpera dela orasiu cu bani scumpi, in timpu ce in pamentulu seu propriu si-ar puté cultivá nu numai pre seam'a sa, dar si pentru altii. Cáti bani nu s'ar puté economisá si castigá pre calea acést'a, bani, pre cari de i-ar avé la mana, si nu ar intrá in busunarele altor'a, de siguru ar contribuí bucurosu cu o parte din ei si pentru sustinerea scólei.

Privesce asupra comuneloru rurali vér'a in timpulu lucrului, candu fie care momentu perdutu este impreunatu cu mare dauna, si vei vedé in multe dile pre ómeni siedindu fara lucru sub pretestu cá serbéza cutare serbatóre, in carea nu este iertatu a lucrá, o serbatóre inse, de carea cartile rituali bisericesci nu sciú nimic. Intréba apoi pe tieranii nostri, cum le merge, si vei vedé, cá toti ti-voru raspunde intrunu singuru glasu, cá reu. Daca privesci inse la speculantii evrei, cari sunt prin comune respanditi printre poporu, pré iute te vei convinge, cá acestor'a le merge fórté bine. Ei se latiescu totu mai multu cu fie care di, si-edifica case, cumpera contiunu pamenturi dela tieranii, si in scurtu timpu vedi, cá poporulu se trediesce cu unu nou soi de domni de pamentu imbogatiti numai prin sudórea reu intrebuintiata a tieranului.

Privesce apoi la tieranu tómn'a, candu este anulu bunu, si podurile i-sunt pline de bucate, si vei vedé, cá acum si-a uitatu de tóte necazurile, incepe a trai cu pucina economía in credinti'a, cá de aci nainte nu póte se-i merge de cátu numai bine. Astfelu si consuma de multe ori in scurtu timpu cele agonisite cu multe greutáti in decursulu verii, si candu se apropia primavér'a lu-vedi de nou cadindu in manile jidanului usurariu. Computandu acum pe langa dările cele multe si grele, ce are de a le suportá tieranulu si aceste defecte ale lui, te poti convinge, cá dieu este preste putintia a contribui in mesura cuviinti-ósa si pentru sustinerea scólei.

Orice politica de statu sanatósá are in loculu primu in vedere ridicarea pre cátu numai se póte a capacitatii de contribuire a cetatieniloru sei. Numai in

acést'a si-vedu statele asigurata esistentia si viitoriulu loru. Acest'a este dara punctulu, asupra carui'a avemu a ne indreptá cu totii privirile nóstre. De aci avemu dara a purcede in resolvirea cauzei scóleloru confessionali.

Se intielege de sine, cá noi sub impregiurarile actuali nu putemu contribuí intru nimicu la reduce-rea contributiuniloru, ce are a le suportá poporulu. Putemu face inse aceea ce pretinde economistulu Franklinu se faca fie care omu, carele se vaieta de greutatea dârilor, putemu adeca contribuí prin esemplu si cuventulu nostru, ca aceste dâri se nu se mai potentieze si prin dâri voluntarie, ce si le impune insusi poporulu din caus'a pucinei ingrigiri de sórte si viitoriulu seu.

(Vá urma).

Duminec'a Floriloru.

Cu Sambat'a lui Lazaru postulu patrudiecei-meí (paresimei) asia dicandu se termina. Ér in Duminec'a Floriloru incepe septeman'a patimiloru lui Christosu. Acést'a o vestesce biseric'a in cantarea sa dela vespera (vecerni'a) sambetei lui Lazaru: „Seversindu patrudiecei de dile, cele de sufletu folositóre, ceremu se vedemu si santa septeman'a patimei tale, iubitoriule de ómeni etc.“¹⁾

Septeman'a patimiloru inca din secolii primari ai crestinismului formá punctulu culminativu alu postului quadragesimalu, ca preludiu si pregatire seriósá pentru diu'a invierei se destingea de cele lalte septemani prin asprimea postului, seriozitatea momentului si splendórea ceremonieloru. In septeman'a patimiloru serbéza biseric'a santitele aduceri aminte a le mantuirei nóstre, instituirea sacramentului eucharisticu, suferintiele lui Iisusu, mortea si invierea lui, pentru aceea servitiulu divinu in septeman'a acest'a este celu mai interesantu si mai sdrobitoriu de inima. De aci, septeman'a patimiloru se si numiá deja in secolulu IV „septeman'a mare“ pentru cá dice, s. Ioanu gura de auru: „In decursulu ei ne-am impartasitu de mari si necuprinse binefaceri; in acést'a a terminatu Domnulu lupt'a cea indelungata, a nimicitu mórtea, a intorsu blastemulu, a surpatu tirani'a diavolului, si impacandu-se cu ómenii éراسi li-a deschisu ceriulu; cu unu cuventu, Ddieulu pacii a intronatu pacea in ceriu si pre pamentu.“²⁾

Cu cáta evlavia si santiani'a petreceau crestini in septeman'a cea mare, se vede mai alesu din orenduielile civile. Imperatulu Teodosiu, hotarindu dilele de odihna legala dice: „Sanctos quoque Paschae dies, qui septeno vel precedunt numero vel sequuntur, in eadem observatione numeramus“³⁾ santele dile din septeman'a din nainte ori dupa

¹⁾ Triod. stichirea de vineri, in a sies'a septemana a postului mare.

²⁾ S. Chrysostom. Hom. 30 in cap. 11 Genes.

³⁾ Cod. Teod. L. II. tit. VIII.

Pasci trebuiescu pazite.“ In acestu restimpu tribunalele civile si criminale erau inchise, ca crestinii, liberi de ocupatiunile cele ordinare, se se consantiesca numai contemplatiuniloru spirituali, si nici unu felu de gálcéva, procesu, cérta ori versare de sange se nu intunece stralucirea aceloru dile sante in cari crestinii, pe temeulu meritelorü sangelui si a mortii lui Iisusu, cérca grati'a lui Ddieu si curatirea de pecate.

Multi dintre crestini posteau celea din urma doue, trei ori patru dile a septemanei, ma unii inca tóte siese dilele numai cu pane si apa. „Cele siese dile pascale, dice s. Epifaniu, poporulu e obicinuitu a le petrece cu mancare uscata, pane cu sare, tóta diu'a pana séra“.¹⁾

Septeman'a cea mare incepe din Duminec'a Floriloru séu a stalpariloru, in care biseric'a face amentire de intrarea triumfala a lui Christosu in Ierusalimu, candu poporulu evreescu, i-a esitu spre intimpinare cu stalpari de maslinu, deunde apoi si duminec'a si-a luatü numirea de duminec'a stalpariloru. Pe langa acestea, duminec'a floriloru mai are si alte numiri. Ducange le espune in urmatoarele: Dominica 6-a Quadragesimae; Dominica in Palmis; Dies Palmarum, sive florum; Pascha Floridum; Dominica in Ramis; Dominica Osanna; Dominica indulgentie.²⁾

Ca o piosa suvenire despre intimpinarea Mantuitoriului nostru cu stalpari de finicu la intrarea lui in Ierusalimu, se face astadi santirea salciloru, ce se aducu in bisericu, in locul stalpariloru de finicu, din tierile de meadiedi. Intrebuintiarea salciloru ca unu actu ceremonialu in bisericu, urméza verosimilu din cuvintele scripturei referitoare la serbatoarea corturiloru din vechiulu testamentu: „Si in antai'a di se vi luati fructu dintr'unu arboru frumosu, ramure de fenicu, si ramure de arbore tufosi, si salcii de pereu, si se ve bucurati inaintea Domnului Domnedieului vostru siepte dile.“³⁾ Si fiindu cá salcile in acestu timpu de primavéra impupescu, ér odiniora le infrumsetiau cu totu felulu de flori candu le aduceau in bisericu, duminec'a insasi apoi s'a numitu duminec'a Floriloru. In Francia si Spani'a in duminec'a acést'a erá obiceiü mai nainte d'a aterná pe rude girlande de flori si a le santi cu stalparile de fenicu, deunde acolo, duminec'a floriloru, s'a numitu Pascha floridum.

Afora de semnificatiunea istorica, stalparile mai au si o semnificatiune spirituala; ele sunt simbolulu victoriei. Iisusu Christosu intra in Ierusalimu ca unu imperatu invingatoriu asupra mortii. „Stalparile de fenicu, dice S. Augustinu, semnifica invingerea; pentrucá Domnulu avea se invinga cu mortea sa pre mórte, si cu trofeulu crucei ca unu

¹⁾ S. Epiph. Exp. fid. n. 22.

²⁾ Ducange Glassar. med. etc inf. latinis.

³⁾ Levit. 23. 40.

principe se triumfeze asupra diavolului.“ ¹⁾ Stalparile santite, crestinii le duc la casele lor, simbolisandu invingerea ce voru secerá asupra mortii peccatului si impartesirea lor de glori'a invierei cei fericite.

In Roma ceremoniele in duminec'a floriloru le seversiesce insusi Pontificele. Spre acestu sfer-situ se gatesce o cruce frumósa din ramuri de finicu, cam de cincí picióre lunga. Pontificele merge cu procesiune in capela, unde dupa celebrarea servitiului divin, stropesce cu apa santita stalparile si le tamaiéza. Celu d'antaiu cardinalu ia stalparea cea mai frumósa si o dá Pontificelui, ér celealalte le ieu cardinalii, prelatii si notabilii presinti.

In Russia, pana in timpul lui Petru celu mare, pentru a representá si mai fidelu intrarea lui Christosu in Ierusalimu, ceremoniele in duminec'a floriloru erau insocite de urmatoriulu actu de processiune: Pe unu calu imbracatu in giolju albu, purtatu de unu boiaru, siedea Patriarchulu tienendu in man'a stanga icon'a restignirei lui Christosu, in drept'a o cruce de aur, cu care binecuventá poporul. Imperatulu, nobilínea si poporul ilu urmau purtandu toti stalpari de finicu. Astadi insa acésta ceremonia nu se mai obsérva.

V. Mangra.

Despre scóla in genere, si despre cea crestina ortodocsa in specie.

(Continuare.)

IV.

Dupa ce asia dara semilun'a a ajunsu se se inaltie in loculu crucei pe turnulu maiestosu alu *Sofiei*, renumit'a biserica din Constantinopolea, edificata prin celebrulu architectu *Anthemiu* de *Iustinianu I.* Imperatulu Romaniloru la a. 538. dupa Christosu, pe care vediendu-o gata, imperatulu a strigatu „Te-amu invinsu Solomone!“ cáci intru adeveru, ér mai marétiá si pompósa decátu biserica lui Solomonu, din *Ierusalimu*, si aprópe o miie de ani a fostu cathedral'a crestiniloru ortodocsi orientali, si acelora mai renumiti patriarchi, unde se ungiu imperatii bisantini, si unde alergau popórele vecine, precum: *Bulgarii*, *Moravii*, *Bohemii*, *Lessi*, *Ungurii*, *Russii*, pentru a primi crestinismulu! De atunci puterniculu imperiu romano-resarítenu a incetatu de a mai esiste! Sciintiele si artile cele frumóse ce imbogatiau odiniora tierile dela *Ocesus* pana la *Indu*, si dela marea *Caspica* pana la *Nilu* tóta *Siria* si *Asia mica*, eternisandu memori'a lui *Phidias* si *Apeles*, au disparutu! Barbatii cei invetiati, sciintile, si artile, au cautatu refugiu in Italia! In patri'a cea noua au fostu bine primiti si apretiat; sub cõriulu seninu alu *Italiei* au datu preste pamentu roditoriu; si asia pe campiile cele clasice ale *Latinului*, de nou s'au redeschisu, gradinile si amfiteatrele cele de odinóra a filosofiloru antichi din *Athene*. Acést'a tocmai pe atunci s'a intemplatu, candu renumitulu *Guthenberg* a suprinsu lumea cu inventarea tipariului. Numai acuma au inceputu inventatii din scolile din *Roma*, *Bologna* si *Padua*, care sub censura, si tribunalulu inquisitionalu a papiloru stagnau, a

propagá cu frunte inalta sciintiele si artile frumóse in tóta splendórea lor prin lumea larga!

Dara acésta miscare spirituala, buna in principiu, in vietia sociala si asupra spiritului crestinescu s'a documentatu de stricaciósa. Cáci sciintiele si artile resaritene, isvoreau din credinti'a pagana, si precum odiniora *Phidias* a precunoscutu cá idea si theori'a despre *Iupiter* Olimpulu o-a gasitu in *Omer*, asia si *Platone* si *Aristotele* nu-si potu negá patri'a olimpica. Este adeveratu cá crestinismulu a inlocuitu paganismulu. Apostolii si santii parinti in loculu paganismulu au introdusu si intemeiatu crestinismulu; inse parintii resariteni asia au fostu de prudenti, cátu paganismulu, totu deauna au sciutu se-i dee o directiune crestinesca, incátu acést'a cu timpul a disparutu de totu. Nu asia in Apusu! Aici omenii fiindu iubitori de nouatati si variatiune rupendu cu trecutul si vechi'a cultura, ei au luat o directiune noua in desvoltarea lor. De aci apoi, au urmatu imposibilitatea de a sustiené crestinismulu in puritatea sa apostolica, si a-i dá influintia asupra paganismulu, ci togma din contra paganismulu croira influintia asupra crestinismulu, dandu astfelu crestinismulu o directiune gresita. Asia dara nu sta afirmatiunea papaliloru, cá rasariteni au mes-tecatu invetiatur'a crestinesca in paganismu; acést'a o-am puté dice mai cu dreptulu despre densi. In neprevederea si spiritulu lor reformatoriu capii bisericesci dela apusu au strafornatu si schimbatu religiunea crestina dupa interesulu lor personalu, si dupa cerintiele lor egoistice, privindu-o mai multu de unu instrumentu de castigu, decátu de o institutiune divina!

Artile, sub manteu'a libertatii, asia sboru cutezatoriu au luat, cátu nu se póte crede. *Mihaiu Angelo* n'a rositu a induce acésta libertate si in sant'a santeloru in biserica, unde judecat'a cea de pe urma a depinsu-o in form'a si colorea cátu mai pe urma a trebuitu multu pe schimbe pe ea. In *Madona* lui *Rafaellu* cunóscemu pe *Fornarina*, o fica feciora *Italiana*. Si érasu *Mihaiu Angelo* si *Vilhelmu Della Porta* astfelu de forme schimosite au depinsu pe monumentulu lui *Medicis* (papa Leone a 10) si *Pavelu* alu III-lea incátu vatama bunulu simtiu si pudiciti'a. Mai de parte, in gradinile, casele, palaturile, galeriile, principiloru si Domnitoriloru, apoi in piatiile publice, pe monumente, si in musee ne intalnimu cu asia golitatie cinica a tipuriloru statueloru si relifuriloru in cátu omulu fara a rosí nu póte se le privésca.

Directiunea acést'a mai multu pagana, a infectatu totu corpulu la apusu! cá nu s'a tiernuritu si restrinsu de legile frumosulu, ci a strabatutu si in regiunea adeverulu! Artile au influintiatu asupra moralulu, moralulu asupra cugetarei si religiositatiei, cu unu cuventu asupra intregiei vietii. Dela libertatea morala, pana la libertatea cugetarei, e numai unu pasiu, si viceversa. Sensualitatea imbracata in form'a artificiosa, a atacatu atributele crestinesci, precum: pudicitiá, blandetia, moralitatea, si simtiulu de onóre; si asia, trecundu preste marginile cuvenintiei, dela inveninarea moralitatiei, s'a deschidu calea catra coruperea ideiloru. Mai antaiu a luptatu cu acestu dusmanu infricosiatu *biserica*, alu doile *Statulu* cu institutiunea sa, si a treia insasi societatea omenésca ca totu atâte sentinele a le adeverulu spriginite de simtiulu de religiositate; cáci dupa indepartarea iconeloru si tipuriloru sante din biserica, de locu au urmatu, resturnarea tronuriloru si despoiarea mormintiloru Regiloru crestinesci, cu acést'a deodatu a incetatu si respectulu. Astfelu cu directiunea pagana a datu buna diua in casa revolutiunile bisericesci si politice. Tota fiintia apusulu au degeneratu in paganismu; inchinanduse vanitatii cinice, ca unei religiuni dela care si-asteptá totu insulu salutea eterna. Din corelatiunea ce avemu cu apuseni, acestu spiritu distrugatoriu, au avutu si are influintia stricaciósa si asupra credinciosiloru nostri resariteni.

Dara se vedemu in câteva liniaminte, ce influintia a

¹⁾ S. Aug. Fract. 51.

avutu fiecare arta deosebitu, in procesulu seu de dezvoltare, asupra religiunii si bisericeii crestine, asupra intregii societati omenesti, si mai de aproape se analizamu procesulu, asia numitului periodu alu renascerei, „Renaissance“?

Urmările sunt remarcabile si suprinzătoare! Spiritulu umanu dupa scuturarea catasilor scolasticismului si scepticismului, a inceputu a se miscă mai liberu, dara prin grabnic'a lui miscare libera, a devenitu foarte periculosu pentru Evanghelie, pentrucă sciintiele artificioase estu modu desceptate, se vendura pentru originea si bas'a *Elenica*. In periodulu renascerei la inceputu, s'a dezvoltatu mai vertosu artea de *pictura* si *sculptura*, din scolile din *Roma*, *Florentia* si *Venetia*, se nascura, *Rafaelu*, *Mihaiu Angelo*, *Bramante*, *San Gallo*, *Peruzzi*, *Buonarotti*, *Algardi*, *Rossi*, *Vignola*, *Ticianu* si altii, intre cari mai insemnatu deveni *Leonardo de Vinci*. Demnu de admiratu suntu, operele in *oleu* si *fresco*, care ornau paratii bisericiloru, Manastiriloru, palaturiloru, caseloru si galeriiloru domnesce pe acele timpuri. Sculptur'a *ars statuaria* inca infloriă cu repediune. *Mihaiu Angelo* asia de farmecatoriu a sciutu produce statuu a lui *Moisie* si alui *Medicii Leone* a X-le in biseric'a santului *Petru* din *Roma*, si *Ghiberti* portile cele de bronzu a capelui santului *Ioanu botezatoriulu*, încātu insusi *Mihaiu Angelo* a disu: că ar fi demne de a ornă anticerculul raiului. Asemenea si *architectur'a* a fostu petrunsa de ideea marțeta a progresului. Biseric'a S. Petre din *Roma*, apoi palaturile de marmore din *Florentia* si *Venetia* si alte lucruri de renume lumescu au produsu insufletire, a desteptatu admirare si respectu.

Dara periodulu de acumu a „Renaissancei“ curendu a apusu, căci si pe acestu terenu a sciintiei, directiunea pagana s'a atinsu de spiritulu crestinescu. In contra autoritatii instituite, s'a aredicatu ideea si parerea individuala, si asia a urmatu periodulu rebeleloru civile si populare, candu se scie că, sciintiele si artile lancediescu „*inter arma silent musae*“. Gustulu esteticu a disparutu, si in loculu lui din tôte partile au pasitu vanitatea, reactiunea din seclulu 18 sustienute de *Voltaire*, *Rousseau*, si scrierile *Encyclopedistiloru*, *naturalistiloru*, *rationalistiloru*, *Comunistiloru*, si compagni, cari s'au numitu luminatori „*illuminati*“. S'au incercatu apusenii, Francesii, *Soufflot*, *David* si *Canova* a reintorce la adeverulu primitivu, dara inzadaru, căci indiferentismulu, ce a domnit atātu pe terenulu religionariu, cătu si alu artiloru, a tempitu si substituitu de totu ce a potutu produce frumsėti'a si moralulu si ne-a relegatu la glia pamentului.

Objectulu artiloru frumose e idealulu si fantasi'a, care se numescu geniu. Adeveratul artistu, totu deauna a fostu si este petrunsu de simtiulu infinitu si se lasa pe sine puterei si voiei creatorului, provenitoare de susu intogmai ca si frumseti'a. Elu lucrandu in sonantia cu si dupa legile perfectiunii influintiaza puternicu asupra simtiului moralu. Artistulu abilu caută a sustiené si intari pe muritori in credintia. Inse acéta gratie si favoru alu artei, ca tôte altele donatiuni provenitorie de susu din ceriu, nu esista mai multu! Si daca am scrută in periodulu presinte inriurinti'a artei asupra religiositatii si moralitatii, cu durere amu observă, cumca religiositatea si moralitatea, si artea ambeloru siedu obosite pe ruinile spiritului si vietiei sociale ce ne caracteriza, buna ora cum siedea odinora acelu barbatu a Romei care s'a numitu alu doilea intemeietoriu, a cetatii pe ruinile *Cartaginei*, lasatu si parasitu de toti amicii si cunoscutii sei. Artele in timpul nostru au degeneratu asia de tare încātu artile si sciintile frumose din timpul anticu care le numiau *ars libera*, astadi numai represinta, decātu colore de mörte si trasurile unui periodu apunatori.

Asia stamu si cu *artea poetica*! *Artea poetica*, despre care a disu unu scriitoriu renumitu „că a condusu omenimea pe cale amicabile la moralitate, a infruntatu pasiunile

selbatice, a nutritu celu mai sublimu presimtiu de desteptare, si a prevestitu in tonu placutu prim'a invetiatura a intielepției si virtutiei,“ ce e astadi? La cari dintre contimpurarii nostri peoti, ne putemu întorce cu privirea, dacă spiritulu celu mare a anticiloru se dejosesce inaintea noastră? Ce demnitate, si ce ideii represinta astadi theatrele noastre? Inzadaru au creatu ingeniosii *Schakspeare*, *Moliere*, *Corneille*, *Rucine*, *Göthe*, si altii, cele mai nobile si frumose opere, căci pre aceste tocmai nu le place, le urescu si despretiuesce, ca pe cele antice! Istoriore vesele, forme drastice, glume neinsemnate, dialoguri scandalose, cantari schimosite, bisare, sarcastice, cari cu unu cuventu tehnicu le numescu *representaciune*, sunt partile care constituiescu si represinta astadi theatrele noastre! Inzadaru se lupta si ustenesce de dieci de ani bunulu si nobilulu simtiu poeticu, in contra acestu abusu immoralu, căci acéta macula, si veninu a moralului bunu si sanetosu, totu mai departe se latiesce, infamandu societatea si poesi'a adeverata. Ici se batujocorescu si defaima virtutile familiari, colo se lauda si maresce pacatele cele mai scarnave a omeniloru precum sinuciderea; ici se indumnediesce amorea, colo dupa cum foarte bine observa *Safir* ni se arata academic'a de carne de omu! Inna inte cu unu deceniu doua, nu duceau pe generatiunea frageda si tenerimea studiosa in teatre, pentru aspectulu astoru felii de scene scarnave; dara acumu nu se tiene mosiu, tata, si muma, care nu pöte duce pe nepotulu, flulu si fiica sa, in acéta sala si casa a coruptiunii spirituale morale.

Nu stamu mai bine nici in respectulu *musiciei* si *jocului*! Si acestu terenu se vede a fi perdutu pentru Christianismu creatiunea maestatica a unui *Haydn*, *Bethoven*, *Mozart* si altii, s'au invehitu, si proscrisu in dilele noastre, si la rendulu dilei sunt in moda, music'a glumetia *Italiana*, *Francesa*, *Germana*, si altele. In jocu inca nu pöte fi vorb'a, despre miscările cele placute, moderate, si cu cumpatu, despre gustulu si aplicarea estetica si blanda si despre aducerea trupului in ecuilibruiu, cu unu cuventu despre o insufletire artificiosa, ci spre mare dauna si scadere a adeveratului gustu esteticu-moralu, in teatre precum si in Salonurile de jocu, asia aplecari ordinare si de josu esperimentamu, care gădele simtiulu, irita nervii, si aprinde sensualitatea! Totu dreptulu au avutu preotulu nostru romano-catholicu din Ungaria de susu care pe la inceputulu seclului presinte mergandu la *Viena* si ducanduse in teatru, si vedindu acolo famili'a Domnitore, unii magnati si privindu jocutorele parandui-se ca cum ar fi gole a esclamatu „pentru Domnedieu nu potu pricepe, cum se potu Domnii acestia delectă in asia jocu necuratu si de diverse miscari“ „*per amorem Dei, non concipio, quomodo optimates possint delectari eiusmodi obscœnis pedum divaricationibus.*“ Si bine a disu preotulu nostru, căci ochii trupului bolnavescu si orbescu ochii sufletului!

(Vă urma).

D i v e r s e .

†
Dr. Ion Lapedat

Profesoru in Gimnasiulu rom. gr. or. de aici, redactoru alu „Albinei Carpatiloru“, membru alu Comunitatii etc. dupa lunga suferintia impartasitu cu santele taine a parasitu vietia pamentesca astadi in 25. Martie st. v. la orele 9 a. p. in etate de 33 de ani. Acéta scire foarte trista o aduce la cunoscinti'a amiciloru si cunoscutiloru neconsolat'a socia Amalia n. Circa, micii orfani gemeni Ion si Alexandru, parinti Alexandru si Ana Lapedatu, fratii Ion si Nicolae, socra Maria Circa, cumnati Ion si Nicolae Circa. Rema-

sitiile pamantesci se vor ridicá din locuinti'a defunctului strada Scheiloru Nr. 134. si se vor immormentá luni in 27. Martie st. v. la orele 3 d. p. in cimiteriulu celu nou din Groaveri. — Brasiou, 25. Martie (6 Aprilu) 1878.

— Cu inim'a sfasiata de dorere anunciamu publicului nostru cetitoriu mrtea prematura a talentatului june publicistu Dr. Ion Lapedatu, mandri'a si fal'a tinerimei romane din coci de Carpati! Ionu Lapedatu avea titlulu universitaru de doctoru in litere si filosofie, luatu in Belgia. Numele lui devenise cunoscutu in tóta Romanimea, prin frumósele sale producte literarie, cari tradéza pe omulu de sciintia si de spiritu. Fia-i tierin'a usiora si memoria eterna!

* **Adunarea generala a fonduii preotiescu** in dieces'a Aradului, conformu cerculariulu din nr. trecutú se va tiené sambata dupa Pasci. La adunarea generala, in sensulu §-lui 10 din statute, potu participá si preotii cari nu sunt membrii adunarei, desi numai cu votu consultativu. Negresitu infaciisarea preotiloru nostri in numeru cátu mai considerabilu va serví in interesulu causei.

* **Deputatu sinodalu**, pentru cerculu Tinca, devenitu vacantu prin abdicerea Dlui Georgiu Dringou, s'a alesu dlu Ioanu Buna, ascultatoriu de drepturi la academi'a din Oradea-mare.

* **Dieces'a gr. catolica a Oradii-mari**, dupa cum ne spune „Familia“ nu va avea asia curundu episcopu precum se sperá la inceputu. Caus'a este cá guvernulu insusi fiindu in continua crisa, si-cauta de garantarea esistintiei sale si nu prea are timpú, a se ocupá de implerea scaunulu vacantu alu episcopatulu oradanu. De asta data putemu dara numai atáta constatá, cá mai alesu trei persóne sunt in combinatiune; dar guvernulu inca n'are candidatulu seu.

— **Russii si Romenii.** „N. W. Tagblatt“ face urmátórea descriere asupra portarei Rsiloru facia cu Romanii: Dlu Brateanu ministrulu presiedinte alu Romaniei, a sositu in Viena spre a cere spriginu si aperare pentru tier'a sa, o tíera crestina, careia Russia i fagaduiise independintí'a, si pe care au castigat'o si au bine meritát'o prin sangele ce au versatu pe campiiu din jurulu Plevnei; acésta tiera, dicemu, care dupa tóte sacrificiile ce a facutu pentru Russia, se vede astadi facia in facia cu unu adversariu mai puternicu si mai brutalu de cátu celu de odiniora, adversariu care venise in Romania ca amicu bucurandu-se de ospitalitatea romana, si dreptu respalata Romanii se vedu astadi in ajunulu de a fi gefuiti de teritoriulu lorú, prin cererea de retrocesiunea Besarabiei. Romanii aveau o presupunere din iérn'a anulu trecutú, candu incepuse a trece Rusii prin Principatu, de ceea ce vor avea se suferé dela óspetii lorú, candu se vor asiediá cu armatele lorú in tíera la Dunarea de josu. Romanii se adresara atunci catra puterile europene cáci nu voira a deschide fora garantii portile tieréi lorú Russiloru, dar puterile s'au aratatu apatice, passive, si astfelu Romanii parasiti au cautatu a se garantá prin cunoscut'a conventiune dela Aprilie. Dar e bine cá s'a intemplatú astfelu. Romanii trebuiau se faca esperintia, ca se afle ce va se dica fidelitatea moscovita. Din veacurile ceea mai antice resuna vestitulú proverbíu: „Fidelitatea punica nu-i fidelitate.“ In istori'a poporeloru moderne, pe care Russia le-a subjugatú intrebuintiandu-le pentru scopurile sale si abuzandu de ele, pe langa istori'a Cazaciloru, Poloniloru, astadi-se adaoga si acea a Romaniloru. Acum dical'a despre fidelitate moscovita a inlocuitu pe aceea Puniloru si va trece la clasicitate. „Fidelitate punica, fidelitate moscovita“ vor dice Romanii etc.

* **Ce nu mai sciú inventá usurarii!** In díele trecute descoperi polití'a din Lemberg unu usurariu, cu numele Petru Scubinu carele facea nesce speculatiuni de bani in monarchi'a nóstra intr'unu modu fórte barbaru, nepomenitu in unu statú civilisatu. Elu imprumutá sume mici mai

cu séma la veduve de ampoiati pe timpú scurtu, pana la prim'a lunei urmátórie. Interesele, ce le luá erau de regula diumetate din sum'a imprumutata. De amanetu luá totdeun'a cól'a de plata (Zahlungs-bogen), pe carea la prim'a lunei o rededeá individulu indreptatitu a scote banii dela cassa. In timpulu, pana candu acest'a ridicá paralele dela cassa trebuia se-i dea unu altu amanetu, carele in lips'a de alte efecte de valóre erá totdeun'a unu pruncu. Prunculu trebuia se remana amanetu, la usurariu, pana candu mam'a sa scotea banii dela cassa, si solvia usurariulu sum'a imprumutata cu interese cu totu, sórtea inse dispuse, ca acésta lipitóre se fie descoperita si predata in man'a justititiei. In prim'a Aprilie anulu curentu se intemplá, cá o veduva pensionata, perdú cól'a de solvire, si nu putú scóte competintí'a sa lunaria dela cassa. Ea pana aci lasá de amanetu usurariulu unu pruncu alu seu de 9 ani. Acest'a inse din intemplare de asta data erá bolnavu, si astfelu lasase de amanetu pe fic'a sa carea erá in etate de 16 ani. Neputendu resolví sum'a imprumutata, ea si-cerú pe fic'a sa inderetru; dar usurariulu nu voi a-i o redá, ci o tienú in-chisa la sine doue díle, pana candu mam'a reclamá ajutoriulu politiei, carea i redete pre fic'a ei, si pe usurariu lu-dete in manile politiei.

* **„Familia“** nr. 27 contine urmatorie materii; „Consideratiuni asupra timpulu si spatiulu“ (fine) de I. cav. de Puscariu. „Gandesce-te la mine“ poesie, dupa Alfred de Musset, de C. Th. Sergiescu. Ioanu Patitia (cu portretu) „O foia de suvenire“ de Emilia Lungu. Salonu. Ioanu Lapedetu (necrologu) de Iosifu Vulcanu. „Scrisori din Iassi“ de Petru V. Grigoriu. Literatura si arti. Biserica si scóla. Ce e nou.

* **Ciariatanaria.** De vomu aruncá ochii in ori ce foia periodica, vomu aflá totdeun'a anunciu unu liever de erburi, tincturi in contra reumatismulu, extractu de maltu in contra catarulu, alifii in contra plesiugirei, apa de ochi etc. Celu mai nou anunciu, care umple acuma tote diuariile, este despre „Capsule de catranu“ — Theer-Kapseln — alui Guyot, din cari luete câte doue ori trei la fiacare mancare, aru aduce o extraordinarminte grabnica usiorintia in contra celei mai grele raceli si cu ea legat'a brochitis, adeca aprinderea broschieloru séu ramiloru bericatei — Ba iscoditoriulu lorú se pare ca si unei deja propastite ftisis-oftica — i-arú poté pune stavila, in care casu catranulu ar' impiedecá derimarea tuberculiloru si cu ajutoriulu naturei (?) ar' fi sanarea de multe ori mai repede, dacatu ce s'aru poté asceptá sub cea mai favoritoria presupunere! Mai departe dice, cá acestu midilocu devenitu popularu (?) nu se póte destulu de multu recomandá in privintí'a actiunei si eftinatíi lui, fiindu cá unu flaconu contine 60 de capsule de catranu si astfelu intrég'a cura se vine pe di numai la 10—20 cr. Apoi cá se se cunósca pentru ce face iscoditoriulu atát'a sfara in tiara cu aceste capsule ne reflectéza ca se luamu sém'a la „etiquett'a“ lorú, cáci numai ale lui Guyot suntú genuine! Catranu in capsule se redice cele ma, grele receli si cataruri invecchite si se puna stavila ofitei! Mare si minunatu lucru! Dar' se intrebamu cumu? si iscoditoriulu lorú nu ne va responde, pentru cá e arcana ca tóte arcanale, cari suntú menite a inielá lumea prosta cu ele. Cine pricepe calea, prin care trebuie se tréca o astfelu de capsula imbucata cu mancarea, cá se devina in bronchii si aci se se asiede si se eserceze actiunea sa, acél'a trebuie se se mire cum mai potú ast'felu de omeni atatu de nerusinatu inielá lumea? — Inse de nu aru fi nebuni, cari cumpera astfelu de marfa, de medicamente recomandata cu cea mai nerusinata obrasnicia, aru disparé iute si anunciele lorú. Numai unu midilocu poté fi activu in contra astoru felu de esplotari ale usioratetiei mintii: cultur'a. Pungasii, furii acesti iscusiti nu voru incetá pana ce mas's'a poporulu nu va fi atatu de intielépta, ca ea se pricepa cumca sustienerea sanetatiei si rescumperarea ei se póte

ajunge numai prin o strinsa, naturei potrivita dieta, si tractare dupa legile naturei, si numai prin ameliorarea pozitiei risicose, critice a medicilor, cari cu existinta lor sunt avisati la publicul morbos, nu la cel sanetos. De aru fi medicii aplicati cu lefi fise indelungate, precum sunt si alti functionari, atunci firesce, ca aru jace in interesul lor propriu a lumina poporul prin vorba, scrieri si fapte asupra binelui trupescu alu lui dupa cea mai buna sciinta si consciinta si a-lu invetiá despre dreptul modu de vietuire, ca se nu fia infestati de multi pacienti si se saneze pre cei pucini catu se pote mai curandu. Asia inse, ca medicii se nu flamandiesca sunt avisati tocmai la negiobi'a, duritatea, lenea, nesciinta, superstitiunea, desfrenarea si necumpletul poporului, si pentru aceea nu li se pote imputa, deca ei nu sunt motivati din propriul indemnu, a schimbá starea lucrului, a innotá in contra torintei si a dá obsitu cuhnei latinesci, care le casciga pana si in locu de recepte latinesci a scrie siedule de mancare si de portare in limbajulu poporului. (Higienea si Scol'a).

* **Italia si Romania.** „La Liberta din Roma scrie urmatorele: Guvernulu si camer'a din Romania sunt uniti de a protestá contra acelei parti din tratatul de pace, care se refera la retrocedarea Basarabiei catra Russia. Acésta dispunere de o parte din principatu, fara a se asigurá mai antaiu de consimtiemintulu seu, a isbitu in amorulu nationalu alu Romanilor, mai cu séma ca in urm'a strelucitelor probe, de vitejiia militara, ce au desfasurat, pericolu la cari s'au espusu si sacrificiile sevirsite, se asteptau la alte recompense; cu tóte acestea tienendu in drépta socotela cuvintele cari impingu pe Rusia a cere, dreptu despágubire, o provincia, a careia pierdere i-a fostu impusa in urma resbelului Crimeii, trebue se presupunemu ca, pentru a ne esplicá stipularile tratatulu de pace, in cesti'a Basarabiei, guvernulu Tiarului si-inchipuesce fórte lesniciosu consimtiemintulu poporului si guvernulu romanu. Dar daca acestia persista in opozitiunea lor si nu primesce echivalentulu oferitu dreptu schimbulu Basarabiei, nu credemu ca Rusia va sustiené pana la puntulu de a esercitá o necuvenita presiune, fatia cu unu poporu demnu de simpatii generale si care merita tóta consideratiunea. Noue nu ne remane de catu a face rugaciuni, ca delicata cestiune se se resolve intr'unu modu óre care, spre reciproc'a satisfactiune a partilor interesate.

* **Spesele conclavei,** dupa afirmatiunea unui corespundinte alu diarului „Times“ se urcara la 1.100,000 de franci. Nesciindu nainte catu a durá conclav'a, s'au cumperatu victuale pe trei luni inainte, ca nu cumva se fia ceva lipsa dacumva alegerea ar fi duratu timpu mai indelungatu pana candu cardinalilor nu le erá permis a esi; totodata s'au arangiatu o spitieria (apoteca) de cumva óre care s'ar fi bolnavitu. Dupa trecerea alegerei multe din obiectele cumperate s'au vendutu; totusi, precum scrie „Times“, in cele 36 de óre catu a tienutu conclava, consumarea a fostu fórte mare.

Notitie bibliografice.

A aparutu de sub tipariu interesant'a opera: „**Crestinismulu in Dacia si crestinarea Romanilor**“ compusa dupre documentele straine si nationale, si estrasa din foi'a S. Sinodu alu bisericeii Romane autocefele „Bisericea ortodoxa romana“ de Archimandritulu Genadie Enacénu. Bucuresci. Tipografi'a Curtii. 1878. Formatu mare de 249 pagine. Pretiulu 5 lei n.

* * *

Din „Istoria Resbelului Orientalu,” care ese in Bucuresci sub ingrigirea Dlui Laurianu, cu colaborarea Dloru Manliu si Mironu a aparutu fascior'a a V, care contine trei ilustratiuni; Carzulu, Baiazitul, si portretulu lui Edhem pasia.

Concursu.

1—3.

Concursu de nou pentru deplinirea postulu de parocu gr. or. in comun'a **Hassiasiu** cu terminu pana la **18 Aprilie st. vechiu a. c.** in aceeași di se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt: un'a sesiune de pamentu, birulu de câte un'a mesura de cucuruзу despoiatu dela 100 de case; $\frac{1}{2}$ lantiu de pamentu intra si $\frac{1}{2}$ estravilanu, si venite stolari usuate.

Aspirantii la acestu postu, voru adresá recursele lor instruite conformu prescrieloru statutulu organicu, parintelui protopopu **Georgiu Cratiunescu** in Belincz, pana la **17 Aprile a. c.**; avendu fiecarele in vro Dumineca ori serbatóre a se presentá in biserica gr. or. din locu, spre a-si dovedi desteritatea in tipicu si in cantarile bisericesci.

Hassiasiu, 9 Martiu 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Georgiu Cratiunescu**, protop. tract.

1—3.

Se escrie concursu pentru vacant'a parochie din comun'a **Straja**, protopresbiteratulu Versetului, cottulu Timișuluf, cu terminu pana in **9 Aprilia, st. vechiu a. c.**

Emolumintele sunt: Una sesiune de pamentu, birulu si stol'a indatinata dela 204 de case.

Doritorii de a ocupá acésta parochie sunt avisati a-si trimite recursele adresate comitetulu parochialu la reverendisimulu Domnu Ioanu Popoviciu protopresbiteru in Mercin'a per Varadia, totu deodata de a-se presentá poporului in vreo serbatóre séu domineca in biserica pentru de a-si aretá desteritatea in cantare, séu oratorie.

Straja in 19 Martiu 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Dnu protopresbiteru tract.

2—3.

In urm'a hotaririi V. Consistoriu dto 6. Febr. a. c. Nrul 68. B. se escrie concursu:

1. Pentru vacant'a parochie din **O. Gepisiu**, Comit. Bihoru, Protopopiatulu Oradii-mari. Emolumintele sunt: 6. jugere de pamentu, birulu 37. de cubule in grauntiu, stolele indatinate dela 160. de familii, cortelu liberu; alegerea va fi in $\frac{2}{14}$. **Aprilie a. c.**

2. **Ronto.** Emolumintele sunt: $\frac{1}{2}$ de sesiune pamentu aretoriu, birulu dela 72. de numere o mesura de grâu, stólele indatinate, cortelu liberu cu 3. chilii, alegerea va fi in $\frac{8}{20}$. **Aprilie a. c.**

3. **Apateulu Rom.** Emolumintele sunt: un'a sesiune de pamentu aretoriu si cosaleu, biru dela 120. de case, câte una vica de grâu, cortelu liberu si stolele indatinate; alegerea va fi in $\frac{9}{21}$. **Aprilie a. c.**

Doritorii de a recurge la vreuna din acestea parochii sunt avisati: asi trimite recursurile sale la protopres. Oradii-mari **Simeonu Bica**, in Oradea-mare.

Datu in Oradea-mare in 13 Martie 1878.

Comitetele parochiale.

In contielegere cu mine: **Simeonu Bica**, protopres. Oradii-mari.

3—3. se prezenteze in biserica din locu pentru de a-si areta destertitatea in cantare.

Recursurile adresate comitetului parochialu, se se substerna dlui protopopu si inspectoru de scole Petru Chirilescu in Chitighaz (Kétegyháza)

Giul'a germana in 13 Martie 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Petru Chirilescu**, protopresbiteru si inspectoru scolaru.

3—3.

Pentru postulul invetiatorescu dela scól'a confesionala gr. or. romana din *Lapusnicu*, inspectoratul Secasiului se publica concursu pana in **9. Apriliu a. c. st. v.**

Emolumintele anuale: 80 fl. v. a. in bani gata, dela 75 numere câte 7 oche cucurudiu in bómbe si câte 3 oche grâu, 5 jugere de pamentu, din care 4½ aratoriu, si ½ jugeru livada de fenu; quartiru cu gradina de legumi; 8 stan-geni de lemne, din care are a se incaldi si scól'a si 6 fl. v. a. scripturistica.

Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt avisati a-si trimite recursele loru adresate comitetului parochialu, la Domnulu inspectoru scolaru Procopiu Lelescu, in Vizm'a p. u. Székás.

Lapusnicu, la 5. Martiu 1878.

Comitetului parochialu.

In contielegere cu mine: **Procopiu Lelescu**, inspectoru scol.

Pensiunandu-se invetiatoriu Teodoru Bercea dela scól'a romana gr. or. din *Giul'a germana*, comitatulu Bichisiului, se publica concursu pentru deplinirea definitiva a postulu invetiatorescu dela aceasi scola, cu terminu de alegere pe Duminec'a din **2 Aprilie a. c. st. v.**

Salariulu anualu: 100 fl. v. a. bani gata, 20 jugere pamentu aratoriu de clas'a prima, 2 jugere tielina tóte comasate, 20 fl. v. a. pentru lemne de incalditu pe séma invetiatoriuului, 3 orgii lemne pe séma scolei, 8 fl. v. a. pentru conferintie, 6 fl. v. a. pentru scripturistica, 6. fl. v. a. pentru ultoirea pomiloru din scola de pomaria, dela fia caru imormentare mare 1 fl. dela mica 50 cr. unde va fi poftia tu, dela unu parastasu 1 fl. venitul dela unu tasu a lor-4 serbatoriu mari de peste anu; cortelu liberu si gradine de legumi.

Dupa incetarea pensiunarii invetiatoriuului Teodoru Bercea salariulu alesulu invetiatoriu se va mai mari cu 110 fl. v. a.

Ér candu alesulu invetiatoriu va areta sporu bunu cu scolarii sei, incátu dintre aceia unii voru poté trece dela scól'a romanésca deadreptulu la scolele civile din locu, atunci, si panace ve traí invetiatoriuulu betranu — comun'a se obliga a i mari salariulu cu cei 110 fl. v. a. la anu.

Dela recurinti se recere atestatu de botezu, testimoniu despre depunerea esamenului de cualificatiune din sciintie pedagogice, testimoniu despre absolvarea a 4 clase gimnasiale séu reale, vorbirea si scrierea limbei romane, magiare si germane, si pona la diu'a alegerii in vreo dumineca se

3—3.

Pentru deplinirea parochiei vacante de clas'a a II-a din comun'a *Dieci*, protopresvit. Ienopoliei — Borosineu — in comitatulu Aradului, se escrie concursu, cu terminulu de alegere pe **23 Aprilie st. v. a. c.**

Emolumintele: una sesiune pamentu parte aratoriu, parte de pascutu, — birulu parochialu dela 200 numere de case, dela tota cas'a una mesura cucuruzu sfermatu, stolele indatinat, si doue intravilane pentru legumi.

Recurentii au se produca documentele prescise in regulamentul provisoriu, pentru parochiile de clas'a a II-a si anume testimoniu despre absolvirea celu putienu aloru patru clase gimnasiale, séu testimoniu de preparandie, teologie si de cualificatiune, si atestatu de moralitate.

Recursele adresate comitetului parochialu se voru trimite oficiulu ppresviteralu in Borosineu, care este si posta ultima celu multu pana la 20 aprilie st. v. — cele intrate dupa acestu terminu, precumu si cele neprovedite cu documintele mai susu insirate, þnu se vor luá in consideratiune.

NB. Alesulu dela diua alegerii sale, intrunu anu de dile, va dá jumatate din tóte venitele parochiale, veduvei preotese séu orfanulu remasu de raposatulu parochu.

Dieci, 10 Martie 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Nicolau Beldea**, adm. ppresviter.

Fóia pentru toți — cu ilustrațiuni.

Redactor **I. Al. Lăpădat.**

Editor **Visarion Roman.**

Apare in Sibiiu (Transilvania) in numeri de 1½ colá pe sėptemána și in volumuri de 6 colé la câte 4 sėptemáni. Pe an 75 colé in 52 numeri séu 13 volumuri. Tipar bun, hárctie finá, ilustrațiuni frumoše.

Aduce articoli de sciintá, ofere lecturá delectátóre, pledézá pentru adevér, pentru bine și pentru frumos.

Prețul abonamentului:

	pentru Austro-Ungaria	pentru România.
Pe an	8 fl. — cr.	20 lei — bani.
Pe 6 luni	4 „ 40 „	11 „ — „
Pe 3 luni	2 „ 40 „	6 „ — „
Un volum	— „ 70 „	1 „ 70 „
Un număr	— „ 20 „	— „ 45 „

Abonamentele se fac la editorul **V. Roman** in Sibiiu, la tóte librăriele si la oficiile postale.

Numere si volume complete dela 1 Ianuaru 1878. pana astadi se mai capeta inca pentru noii abonati.